5

Disputatio inauguralis
Theoretico-Practica,

JUS POTANDI,

CUM OMNIBUS SOLENNITATIBUS ET CONTROVERSIIS OCcurrentibus secundum Jus Civile discussis, breviter adumbrans,

QUAM

Permissu & Autoritate Nobilissimi & famosissimi Ordinis in Academia Divæ Potinæ

PRÆSIDENTE

DIONYSIO BACCHO

Symposiaste summo & Antecessore præcellentissimo,

In Collegio Hilaritatis, Sympotis suis præstantissimis publicè exponet

BLASIUS MULTIBIBUS UTRIUSQUE Vini & Cerevisiæ Candidatus longè meritissimus,

Horis Antemeridianis & Postmeridianis solitis & licitis.

Respiciendum an & quantum in natura hominum sit *l. 38. ff. De rebus cred.*

OENOZYTHOPOLI

Ad signum oculorum rubricolorum Anno 1627.

Ad Populares suos.

NOn potare nefas. Potinnâ nata benignâ
Teutona progenies, pulcro conamine sveta
cum poclis vacuare scyphos, magnosq; culullos
Æmula Persarum & Græcorum, læta superbi.
Quid, quo jure modoq;, ubi, cur & quando bibendū?
inter-numq;-siet, Davus fors potet an herus?
quodq; siet robur potûs? jam ritè propinat
POTORUM PRÆSES: Tu oculis, ore imbibe & aure,
Quà peccare datur potu, haut impegeris unquam:
Quà præstare datur potu, haut defeceris unquam.

Oenopota Germanus.

Bibl. Mod.

DE JURE POTANDI.

Positio I.

COttidiana esse addiscenda, Lucerna ilia Juris Paulus in *l. legavi 25. de liberat. legat.* admonet. Cum itaq; nihil (quod sciam) sit familiarius, nihilq; magis solenne, quàm ipsius Bacchi sacra, & verendum, ne nobis objiciatur, quod olim Servio Mutius opponebat *in l. necessarium. 2. §. Servius. 43 ff de orig. jur.* turpe esse Germano jus conviviorum, in quo quotidiè versatur, ignorare: Non abs re esse duxi, si nonnullas observationes tam Theoreticas quàm Practicas in gratiam eorum, qui aliquando animum ad forum applicare desiderant, eventilarem, quo rudiores excitarentur & excolerentur, eruditioribus verò penitius in eam rem inquirendi ansa propinaretur.

2. ORIGO *hujus Dionysij festi quin sit antiquissima omnibus constat.* Usum itidem promiscuum omnibus gentibus communem esse, æquè notum est: temporum tamen evolutione nemo non Germanis propter sedulam eorum devotamq; erga hoc numen religionem & culturam, principatum obtulit; quàm laudem pressis velut manibus protervè adhuc præ cæteris sibi retinent & defendunt. Ad hos itaq;, eorumq; consuetudines, præsens collimabit dissertatio, quam tamen principaliter ad praxin Academicam volo accommodatam.

3. Hujus Numinis cultus in commessationibus & potationibus consistit. POTATIO est strenua poculis suscepta velitatio. JUS POTANDI est, quod inde resultat, comprehendens ritus & solennitates, quidq; alterum alteri ex lege præstare conveniat, subindicans.

4. CAUSAM PRIMAM ipsi antiquitati adscripsi. *Secundariæ sunt plurimæ, procedentes vel ex liberalitate ipsius domini, cujus impensis potationes expediuntur; vel ex quadam honestate; aliquando etiam ex necessitate.*

5. *Liberalitas illa causatur vel ex sola affectione*, ut si amicos invitem nullam ob aliam quàm amicitiæ causam; *vel ex alijs circumstantijs*: Sic ipsa aëris constitutio, nonnunquam occasionem à studijs feriandi Bacchoq; indulgendi præbet, quod fit, si nebulosæ forsan incidant pluviæ, quibus corpus ad desidiam provocatur, cui si solitudo accedat, facilè melancholia contrahi potest; Hoc itaq; ne fiat accitis amicis ad potandum aliquando devenitur. Pari ratione majore urgente solis fervore, unde corporis provenit lassitudo, Musis invigilare difficile est; Assumendum igitur aliquid liquoris, quo ista flamma restinguatur, in quo dum laboratur, è re sæpius occasio bibendi nascitur. *Quæri hinc potest: An expediat diebus canicularibus studere?* Matutino tempore modica quidem olei impensio extra periculum esse putamus, pomeridianum verò tempus noxium omninò. Videmus enim tunc temporis canes in rabiem agi, qui tamen nullius rei cogitationi inhærent. Quo dubio procul veneranda respexit antiquitas; quæ in quibusdam Academijs & scholis circa id tempus meridianas suspendit lectiones. Tabellarij quando bene nummati expectatus adventus regulariter aliquo symposio salutandus venit; ibi in sanitatem patris, matris & omnium eorum, qui aureos nummos mittere solent, bibitur, reliqui non curantur.

6. *Propter honestatem* aliquando instruenda potatio, studiaq; interrumpenda, ut si amicus nos interpellet. Maxima namq; esset rusticitas & importuna sedulitas, nolle amico per exigui temporis usuram vacare.

7. *Necessitas eos potissimum* stringit, qui noviter ad Academias accesserunt. Illi namq; per Schoristas (ut vocant) aditi vinum aut cerevisiam, prout fert eotum crumena, ad satietatem apponere coguntur, nisi pugnos sentire malunt; *Quæ consuetudo num rationabilis, & utrumnè quis salvâ conscientiâ Schoristarum consortio se aggregare possit, si quæratur?* Utrumq; de jure negamus. Incurrunt enim hæc rectè contra Juris nostri principia, quæ honestatem morum jubent, alterius læsionem vetant; Fures & prædones si homines exsecrantur, quis hosce laudabit? Quorsum alias *Edictum quod metus causa?* Quorsum *Interdictum Utrubi?* Si non ad hosce per vim interrumpentes hospites spectent? De facto autem &c

tem & consuetudine loci quid obtineat, vide Disputationem famosam De Jure & natura Pennalium *per tot.*

8. MATERIA EST VINUM ET CEREVISIA: quorum utrumq; est in multiplici differentia; nec dubium, si de præstantia quæras, quin vinum cerevisiæ longè prævaleat. In suo tamen genere utroq; considerato, cujusnam bonitas præponderet, unius non est judicare, tot enim de eo sunt sententiæ, quot capita. Quod vel inde constat, dum plurimi reperiantur, qui aquam aut lac vino etiam excellentissimo præponant. Meo palatui magis adblanditur cerevisia Rostochiensis, Hamburgensis, Dantziger Dubbelt Bier/Preussingk / Braunschweigische Mumme / Knisenack/Hannoversch Broyhan/ Engelischs Bier/ Zerbster/ Torger/ quàm Kuckuck/Büffel/Rastrum/Klatsche/ longèq; pluris æstimo vinum Lacedæmonicum vel purum, Rhenanum, ut Klingenberger/Muscateller/Reps/Hambacher/Malvasier/Peter Simens/Allekante/Rießfelder/Nothalter/Bacharacher/quàm omnia Francica & Hessiaca vina.

9. FORMA *potandi dignoscitur ex ipsis bibitionum modis*, qui vel *sunt totales* vel *partiales*. *Totales sunt*, quondo totum exhauritur: Idq; *fit vel continuè vel discontinuè*. *Continuè* quando uno haustu totum evacuatur; *Idq; expeditur vel floricōs vel hausticōs*. *Floricōs* bibitur, cum os pocli labris circumcluditur, unoq; impetu potus ad gutturem demittitur, cujus reflectio bullulas quasdam efflat, quas flores nostri dicunt. *Hausticōs*, cum usitato modo totum sine respiratione extrahitur.

10. Cujus ratione in dubium venit: *Si quis inchoet aliquod poculum floricōs ordine ebibendum, & forsan unus è medio hoc præstare nequeat* (nam non omnibus contingit adire Corinthum.) *Quid sit faciendum?* Nemo ad impossibile obligatur. *c. nemo. 6. De R. J. in 6.* & sufficit ad suum modum fuisse diligentem & gnavum *l. Quod Nerva. 32. ff. De posit.*

11. *Sed quid si nec hausticōs ebibere queat?* Illa est lata culpa; non novisse id, quod omnes tenent. *l. latæ. 223. ff. De V. S.* quæ dolo comparatur. *l. 1. §. 1. ff. si mens fals. mod. dix.* Ea propter excutionem non merebitur. Bibat itaq; usq; dum oculi diffluant.

12. *Quid si de virium suarum tenuitate non protestetur, inchoetq;*

floricos ebibendum, sed complementum addere non valeat, quid juris? Ille de novo inchoare debet, non enim illud affectare debuerat, cujus erat imperitus. *l. idem. 8. §. 1. ff. ad L. Aquil.*

13. Quandoquidem hæc strictè observanda sunt: *Numnè Virgo assidens alquantulum adjuvare poterit?* Aff. Quia minima non curat prætor. *l. 4. ff. De in Integ. restit.*

14. *At quid si strenuè bibat?* Tum negamus, hoc namque in fraudem legis fieret, quæ circumventionem non patitur. *l. contra 29 cum l. seq. ff. De ll.* præsumptio tamen pro virgine est, cùm rarò sint bibaces, LL. autem ad id, quod frequentius fit, feruntur. *l. jura. 3. cum seqq. ff. de LL.*

15. *Anne idem de Anu asserendum?* Istud pernegamus, longos namq; singultus vetulæ solent ducere, & plus æquo absumere. Desuper plurima noxia in effœto & raucido isto corpore continētur, quæ ultrò cuiplam communicationem poculi dissuadere debent.

16. *Hæc pocula vel ordine procedunt vel extra ordinem. Ordine* quando nulla transgreditur persona, sed in omnes secundum sessionum seriem poculum promovetur, hujusmodi est *poculum* quod vocant *sanitatis*, quod alicujus sanitatis comprecandæ stabiliendæq; causa nudo capite & quidem stando à tota Compania expeditur. De hoc quæri solet. *An sit rationabile?* Dicimus finem quidem esse bonum, intermedia autem non usq; adeò convenientia: Nam quis nesciat quàm multi sint, qui hujusmodi valetudinarijs poculis, alterius procurare valetudinem intendentes, suam ipsius exhalent. Illos equidem in seipsos injuriosos, ipsamq; naturam violare constat, quæ quidem alijs prodesse dictitat, sed non cum suo detrimento. *l. 2. §. 5. inf. ff. De aq. & aq. pluv. arc. l. 6. C. De Servit. & aq.* & ut loquuntur Dd. ordinata caritas à seipso incipit. Magnus tamen hujus ubiq; est usus cumprimis in aulis Principū.

17. Oritur hic dubium: *An liceat bibere in sanitatem Papæ?* Bibat qui volet, nos non dignamur eum votis sanitatis, qui nunquam animo sanus est, nec sanus reddi potest. Sitit sanguinem, quid sanguinem? Animam nostram sitit, quam si secum in gehennam traxerit, non licet quærere, Papa quid facis. *c. papa. 6. dist. 40.*

18. Succedit huic alia quæstio: *An honestum sit, ut quis patiatur præsens suam ab alijs bibi sanitatem?* Ita obtinet usu, ut quis non repu-

reputetur politicus, qui talem sibi exhiberi patitur honorem. Imò multoties incivilitati ascribitur, si quis sine protestatione inchoari permittat sanitatem proximi cognati. *Amatorium tamen seu Veneriū mancipiū* specialiter indultum est, ut in suarum Animularum (licet præsentium) sanitatem hujusmodi votivos haustus instillent, qui maximos in ijs pruritus excitare solent, cordaq; & renes penetrare: Imò tanto hoc ipso incenduntur æstu, licet poculum sit ingens valdè, cujus profunditatem vacca quadrima haut valeret absorbere, illi tamen sine difficultate ἐν τῷ νῦν ad unguem usq; exugere possint.

19. *Extra ordinem bibitur*, cùm ordinis ratio non attenditur, sed huc illucve poculum destinare licet. *Quod vel simpliciter fit, vel cum singulari sensu:* Simpliciter, veluti si nihil præter ipsum bibendi actum introducat poculum, quemadmodum communiter bibi solet. Hic salebrosa satis incidit quæstio, quam multi tanquam altas radices hominum attingere noluerunt. *An is qui adversario suo hoc pacto propinat, injuriam sibi factam remisisse videatur?* Ajentibus assentimur: nam cum hujusmodi propinationes votivâ quâdam salutis comprecatione perficiantur, quis neget, restinctum esse animi fervorem in eum, qui nobis faustissima quæq; comprecatur. Eò respicit *§. fin Inst. de injūr.* dissimulatione injuriarum actionem aboleri, ubi notant Dd. illud fieri per salutationem reciprocam, compositionem manuum, convivalem & familiarem conversationem. Ijdem tradunt prædictis modis injuriam ad animum semel revocatam, tacitè remissam censeri, quod tamen communius non absolutè recipitur, sed cum quadam limitatione, si id lite nondum motâ fiat. Quod vos notare volo, quibus publicas popinas crebrius visitare moris est, ut sicuti vobis cum alio res sit, nolitis vel illi præbibere, vel ab illo profectum suscipere, nisi ipsimet reconciliationem appetatis. Unde protestari quosdam videmus, quoties cum inimicis ipsis convivaliter conversandum sit, causæ inde nihil decedere debere, daß sie jhm auff hoffrecht eins bringen wollen.

20. *Singularem præ se fert sensum* Poculum, *quod vocant* Fraternitatis, moribus introductum, quo aliquis velut initiationis ritu verbis solennibus in fratrem cooptatur: vulgò vocant

gant die Brüderschafft/oder auffn Dutz trincken. Formula communis adoptantis hæc esse solet: Si non domino juvenis nimis aut inæqualis viderer, optarem cum eodem amicitiam & fraternitatem pangere: Respondet alter, bibe in homine Domini, erit id mihi perquam gratum. Bibit ille, traditq; adoptando, ubi in ipso traditionis actu hæc verba consueta adhibentur. Nomen est mihi N. N. faciam quod tibi sit acceptum, omittamq; quod sit ingratum, omninoq; me ita geram, ut bonum addecet fratrem. Cui alter infit; Et idem ego ero in omnibus. Ibi postmodum non multis adjectis mussitationibus ab invicem rogationes fiunt, ut hæc fraternitas mutuis visitationibus stabiliatur. Hæc, ut dixi, fraternitas consuetudine inducta est, quam jus civile prorsus ignorat, nullus siquidem per adoptionem illo jure fratrem sibi quærere potest. *l. nec ap. 7. C. De heredit. instit.* Ipsam namq; adoptio naturam imitatur. §. 4 *Inst. de adopt.* Contra naturam autem foret, fratrem ex fratre nasci.

21. Circa quod generaliter indagare licet: *Quid de ipsa fraternitate per poculum contracta statuendum sit?* Eam parum firmitatis habere prudentiores arbitrantur. Et hoc verissimum est, eâdem siquidem facilitate, quâ colligata est, resolvi potest. *l nihil tam. ff. de R. J.* Quod multoties ita in facto evenit, ut qui hac hora in intimam conspirarunt fraternitatem, sequente se invicem pugnis exercuerint. Nec hoc mirum cuipiam videatur, Effectus enim suam causam arguit, quæ qualis præcessit, talis quoq; hic censetur *l. 5. §. 1. de administ. tut.* Jam certum est, nihil quicquam stabili in ipsa ebrietate reperiri, sed omnia cum impetu agi *l. 11. §. 2. ff. de pœn.* Unde alij ebrium currui sine ductore currentem compararunt. Ergò nec in ipsa amicitia, per ebrietatem contracta, quicquam firmi erit. Videmus tamen nonnunquam amicicioris conjunctionis hinc sumi occasionem & stabilimentum, & temporis tandem subjici progressu.

22. Stante tamen communi sententia inquirere non abs re erit: *An honestum sit; Studiosum cum Pennali fraternitatem bibere?* Cùm aves unius coloris junctim volare soleant, exq; comite noscatur, qui ex se non dignoscitur, præsumtione juris, is non immeritò pro Pennali habetur, qui se Pennali aggregat. Accedit quòd

Ado-

Adoptio agnationis jus inducat. *l. 23. de adopt.* Agnati autem arctissimè jungantur, adeò ut de alterius sanguine participasse videantur. Coaluisse itaq; reputatur, & ipsam veluti ex traduce hausisse pennalitatem censetur; qui cum pennali hujusmodi fœdera pepigit. Degradatione non indignus est, ut qui tam crudelis fuit, ut famam suam neglexerit, quæ cum vita pari passu ambulat *l. 9. de manum. vindict.*

23. *Idemne de Nobili asserendum, quasi ipsi officiat cum studioso ignobili hujusmodi confœder ationem facere?* Minimè gentium. Quandoquidem tantum abest, ut hoc nobilitatis splendori sit dedecori, ut potius eum apprimè ornet. Sic summos videmus Monarchas literatorum ambijsse amicitias, ut quorum consilijs & eruditione instructi longè fœliciùs imperij gubernacula tenere potuerint. Quid quod ipsis studiosis, eadem (si non majora) competant privilegia, quæ nobilibus. *Auth. Habita. C. Ne Fil. pro patre.* Quid quod & ipsi (præsertim juri incumbentes) ad nobilitatis fastigium adspirare valeant, exemplo Ulpiani *in l. 7. C. De postul. l. 8. f. ff. De excus. tut.* Quam nobilitatem utpote virtute acquisitam multò præstantiorem esse eâ, quæ ex natalibus provenit, traduns secundum illud: *Nobilis is verè est, quem nobilitat sua virtus.*

24. Unde diffluit & hæc consideratio: *Aliquidnam decedat honori studiosi, si picem in fratrem adsumat?* Affirmandum primâ fronte videtur ex ijs rationibus, quibus contra pennalem usus sum. Attamen contrarium in foro determinari videmus: Et ratio diversitatis dari potest; quòd pennalis infamia quadam si non juris, facti tamen laborare videatur, & in contrario prorsus sit prædicamento cum studioso, sitq; velut abortus in quo naturæ deficiat perfectitudo; cum contra pices sint in suo genere perfecti, nec ita odibiles. Huc confer, quod ratione victus & amictus studiosus isto hominum genere carere nequeat. Quare fidissimè consulo his, qui hujusmodi hominum opera uti coguntur, ut rogati non denegent fraternitatem. Nam hoc & in Cambio & mutuatione pecuniarū, & fide habenda, si nummos in præsenti non habeas, plurimum prodest. Recitabo vobis exemplum, quod alicubi accidisse audio: Fuit aliquando mercator, qui ambivit studiosi cujusdam fraternitatem; Hic benè esse dicit, se non solere se

quemquam qui non sit sui ordinis in fratrem assumere, nisi data aliqua arrha sive recordationis symbolo: Alter gestiens de tali oblato fratre, quid cupiat quærit; Cui infitialle, placere sibi tibialia serici fili, quæ ut det, imperat. Consentit pix, postero die promissum explet. Videte num hæc praxis aureum os habeat. Remittendum igitur potius aliquid de juris rigore, quàm contra propria commoda laborandum.

25. *Quid de Virgine censes: Num castitati quippiam inde decedet, si cum juvene hujusmodi fœdus pangat?* Illud perquam solemne esse inter nobiles audio; imò aliquando etiam ad alios defluere ritum illum animadverto, daß sie auß Schwesterschafft oder herzliche Trewe drincken/ sed cavete, cavetè inquam Virgines quotquot castitatem amatis, ne prætextu fraternitatum vas in sua retia pelliciant, fistula dulce canit, volucrem dum decipit auceps, & Sororculæ titulus brevi negotio in titulum concubinæ converti potest. Quare principijs obsta, serò medicina paratur.

26. *Hic hausticõs bibendi modus nonnullis aliquando circumstantijs variatur desumptis aut ex subjectò recipientis potum, vel ex bibendi discrimine. Illo modo multoties* ex patinis frustis carnium abdominis & jusculi reliquijs illitis sorbentur potiones, vel ex pileis domesticis multoties peculijs plurimis obsitis hauriuntur; vel ex calceis, quos non rarò impurus aliquis podicis filius ambedit magnis singultibus protenso gutture extrahuntur: Quid quod ex matulis cum ipsis urinæ excrementis potum sumere quibusdam placet. Suibus ædepol magis quàm studiosis hic mos conveniens, & qui hoc faciunt, non potiores sunt canibus ad vomitum redeuntibus, multisq; parasangis rusticum illum antecedunt, qui regestum in via mulsum pileo excepit, secundamq; sibi & familiæ suæ mensam domum rediens extrui inde fecit. Nec minus probabilis est eorum procacia, qui candelas injiciunt poculis; scriptum enim est, *bibe quod est liquidum*. Quid de isto dicam lurcone, qui sex injectos in cantharum haleces salsos cum ipsa cerevisia proluere, & integros deglutire potuit. Ego ipsi aliquid mollioris farturæ, quod spinas non continuisset, devorandum porrexissem, quod ipsi conducibilius forsan, nec tanta in digerendo difficultas fuisset.

27. Ecclamo quoties eorum mecum agito vesaniam, qui non conten-

contenti potu, ipsa vitra simul vorant; expediret potius aliquid bellatiorum à tergo vaccæ magnæ recenter excidentium ore excepisse, illudq; mandisse: sic enim & os & viscera extra omne arrosionis periculum posita forent. Unde facilè constat, posse quem hujusmodi insuetos & violentos bibendi modos, alio quantumvis præeunte, honestè recusare.

28. *Sed quid si sub honoris nostri discrimine admoneamur*, Bey Scheim scheim der es nicht nachthut? Nec tum quidem nos teneri autumo. Etenim quæ facta lædunt pietatem & incolumitatem, & contra bonos mores sunt, ne fieri quidem à nobis posse putandum *l. 15. ff. de condit. instit.* nec malis moribus aperienda fenestra, sed potius purganda à corruptelis provincia *l. 13. pr. de offic. præs.* Quin & quod in proprium corpus sævire non liceat. *l. fin. §. 6. ff. de bon. eor. qui ant. sent.* cum nemo sit membrorum suorum dominus *l. 12. ff. ad l. Aquil.*

29. *Ipse bibendi actus variatur multifariam.* Ego paucas allegabo circumstantias. Sic nonnullis placet ore attollere vitrum. Alij citerius apprehendunt labrum, ut inclinato ad terram capite bibant: Quidam duo conjungunt pocula, & simul ebibunt. Reliqui non manu adsumunt, sed brachio innectunt poculum. Sunt qui ad frontem statuant vitrum, ut sensim per nasum veluti canalem in os defluat, ubi præ cæteris hi insignem mihi prærogativam habere videntur, quibenè nasuti sunt, ita ut inferius in curvaturam ad modum rostri psittaci nasus abeat.

30. Sunt alij quî propria nomina propter gesticulationes & ceremonias adhibitas, bibitionibus indiderunt. Cujusmodi sunt Curll/ Murll/ Puff/ cujus miræ sunt solennitates vel potiùs fantasiæ; Poculum latinum cui verba nonnulla cum quaterna propinatione adhibentur: Item Das Röslein verkauffen/ Dem unbekandten bringen. Item sine Tuck/ sine Schmuck/ sine Bartwisch. De quo posteriori si roget quis: *An sine* Bartwisch *bibere queat, qui barbam non habet?* Respondetur id jure fieri non posse; privatio enim præsupponit habitum. Quæ subtilitas tamen in foro non attenditur.

31. *Hactenus de poculis totaliter & continuis exhauriendis; modò despiciamus de discontinuis haustibus, cujusmodi est poculum Gratulatorium,*

rium, der Willkom/ cujus usus perquam familiaris est studiosis, si quando novum hospitem nunquam antehac in Musæo visum accessisse videant. eidem cum prolixa præfatione capacissimum quod habent poculum in argumentum accessus longè gratissimi afferunt. *Quod num recte quis recusare possit, multoties quæritur?* Negativa communiter obtinuit: Quilibet namq; Monarcha est in suo Musæo, ac sic jus ferendi legem habet. *l. 1. de constit. pec.* Et quid laborabimus contra consuetudinem legis vim obtinentem *l. 32. ff. de LL.* Ubi tamen semel quis hujusmodi honoratus poculo, denuò licèt alio tempore redeat, non est conveniendus, nisi Musæum fit mutatum, quo facto utpote novo acquisito territorio, novis sanctionibus opus est, cum hujusmodi statuta sint localia, nec ultra protendantur. *l. fin. de jurisdict.*

32. Illud agitatum sæpiùs: *Si cui in primo accessu poculum non sit oblatum, an Dominus Musæi juri offerendi tacitè videatur renunciasse, hospitemq; necessitate bibendi liberasse?* Certè si ipsa intentio & scopus hujus poculi attendatur, affirmandum illud planè videtur: Contrarium tamen usu invaluit, videtur enim dominus jus in commodius tempus sibi reservasse, cum nec ea, quæ meræ facultatis sunt, ullo tempore præscribi possint. *l. 2. de via publ.*

33. *Hucusq; de totalibus bibitionibus; succedunt partiales, cum non totum, sed pars tantùm hauritur*, puta quando duo vel plures de uno vitro participant. Qualis est permagna illa humpa, quam vocant das Römische Reich, cujus potentia non est exigua in prosternendis etiam viris fortissimis. Sic in inferioris Saxoniæ locis quatuor ex uno & quidem pleno vino vel cervisia repleto cantharo bibunt, ita ut tres priores semel tantum bibant, quartus verò solus totum quod reliquum est exsiccet, quæ forma potandi vulgò nominatur Den Fuchß schlepffen.

34. *Unum hic admodum singularem notate modum*, cujus praxis aurea est, quem observavi in aliqua benè constituta republica. Vidi in eadem mensa junctim per pares non secus ac columbæ assolent, sedentes virgines & juvenes, ubi complicatis invicem digitis annularibus adsumptoq; inferius per utriusq; manum simul poculo, junctisq; velut rostris & hic & illa biberunt, & tandem osculo ceu sigillo appositò hanc societatem obsignarunt. Optandum

dum esset, ubiq; solennitatem hanc usu valere, jurarem multò sapidiores redditos iri potus; sed (proh dolor) imperitorum quorundam incuria in plerisq; curijs prorsus intercidit.

35. In hoc tractatu non omittam celebrem & utilem articulum. *Quid faciendum si omnes ex uno cantharo bibant, uniq; inter bibendum sternutatio obveniat?* (quod fieri videmus, dum aliquando ipse liquor solito meatu relicto per nares in cantharum relabitur.) Non iniquum arbitramur, ut ille solus totum, quod reliquum est, exhauriat, posteaq; puero cantharum reluendum tradat, & sic peragatur in opere. Quamvis enim casus fortuitus, nemini imputari debeat, si tamen ex præcedente culpa proveniat, præstandus venit, *l. 5. §. 7. ff. commod.* Quod in proposito casu accidisse evidenter patet, aut enim moderatius debuisset bibisse, aut maturiùs ore avulsisse.

36. *Sed si ille suos sordes sorbere nolit, deprecetq; humillimè?* Interest quidem Reipubl. pœnas suum sortiri exitum. *l. sancimus. C. de pœn.* Putarem tamen ex æquitate hoc ei posse remitti, aliumq; cantharum ad summum usq; repletum de novo ebibendum tradi: Ignoscendum enim est ei, qui sanguinem suum qualiter qualiter qualiter redemptum vult *l. 1. ff. de bon. eor. qui ante sent.* maximè cum severitas LL. cum aliquo benignitatis temperamento leniri debeat *l. 11. pr. ff. de pœn.*

37. Finis et Effectus *potationis est ipsa inebriatio.* Cujus modum expeditissimum plurimi desiderant, inq; eo inveniendo autores variant. Extra controversiam est vinum citiùs occupare cerebrum quàm cerevisiam, quoq; utrumq; melius sit, eò validiores esse operationes; sed in eo vertitur cardo; *Sensimne bibendum an cum impetu? Et si hoc utrum magnis quis urgendus sit poculis, an minoribus veluti suppungendus?* De hoc sic habete. Quæ cum impetu fluunt, plus quidem roboris habere, citiusq; aliquod vacuum complere; cæterum si exitus inferior obturatus sit vel aliquantulum angustior, eodem cum impetu resurgunt & effluunt, quo infusa sunt. Exemplum sit infundibulum Lagenæ superimpositum, per quod nisi sensim cerevisiam instilles, parum lagena capiet, sed pleraq; peribunt: si qui magnis onerantur vasis stante pede ebibendis, repleri quidem in tantum possunt, ut digito in os

immisso, potis sit purum attingere vinum: Verùm dicto citiùs totum rejicitur, (cave sisne è regione stes, ni velis salutari literâ longâ) & sic tota operatio frustranea est. Contrà si minusculis poculis agatur illorum vim (ut Heroum est animus) strenuus flocci facit practicus, illaq; ultrò cum voluptate promovet, donec tandem hisce illecebris ita fascinetur, ut neq; pes neq; mens satis officium suum facere queat, ut ait Comicus.

38. Cùm itaq; omnes machinationes eò contendant, ut quis ad extremam perducatur ebrietatem, varia stratagemata, quibus hanc mentis alienationem evitare sperant, ab hospitibus excogitantur, & cumprimis vicinorum infidelitas, dum sua alijs obtrudant vitra, deprehenditur. *Quod num bonâ conscientiâ quis facere possit quæro?* Si in contractibus naturaliter quem circumvenire licet, ut licet *l. 22. ff. Locat.* Quid causæ foret, quò minus hic idem dicamus, præsertim cum vigilantibus jura scripta sint. *l. 24. ff. quæ in fraud. cred.*

39. HUNC FINEM cùm assecuti sint hospites, mirificas res tractare incipiunt, & omnia tumultuariè, ibi clamoribus & jubilationibus perstrepunt omnia. Nec desunt modulationes vocum, quibus tota domus personat, cujusmodi sunt: Ich fuhr mich vbern Rhein/ &c. Günstiger Herr vnd guter Freund / &c. Nachtbar GOtt gebe euch ein guten Tag/ Rößelein/ &c. Bonum vinum post Martinum &c. Wir haben ein Schiff mit Wein geladen/ &c. He seth den Barckenmeyer wol an syne Mundt / &c. Der tolle Hundt / &c. Ein Hirsch sprang auß dem &c. Es fuhr/ es fuhr / es fuhr ein Bawr ins Holtz/ Alde/ Alde mit seinem Rößlein &c. Der Keutzel wol auff den Zaune &c. Was wollen wir singen &c. Hänselein mein Brüderlein/ Bacchus nobiscum. Et cum suo dolio. Et quæ sunt aliæ musicales voces. Prædictæ tamen cantilenæ conjunctis omnium vocibus decantantur; aliâs quoq; promiscuè singuli suas cantiones efformare & declamare solent, quod auditu perjocundum est.

40. Qua occasione placet despicere: *An qui in convivio tacitus sedens reliquorum voces imitari non valet, præsumatur exinde novus studiosus, utpote qui nesciat ceremonias Academicas?* Neg. Nam etiam is, qui plurimos annos in Academijs contrivit, ita se potuit literis abdidisse, ut perraro in hujusmodi sodalitia ipsi transeundi

spacium

spacium reliquum fuerit; vel utcunq; aliquando interfuerit, non tamen protinus cuncta observasse potuerit; omnium siquidem memoriam habere divinitatis non humanitatis est. *l. 2. §. 14. de V. I. E.* Sic nec è contrario statim is præsumendus studiosus, qui in omnibus hisce decantandi strenuam conjungere potest operam; Ipsi etenim Pennales subtiliores nonnunquam habent spiritus, & ea rimari possunt, quæ vel studiosis sunt incognita.

41. Non infrequenter quoq; sunt disputationum certamina, ipso jam cooperante vino, juxta illud:

Cum bibo vinum, loquitur mea lingua latinum. Et
Fœcundi calices quem non fecere disertum.

Cumprimis novitij, ferulâ scholastica recenter exempti admodum sibi placent, & barbam demulcent, si de Ente & non Ente, de Ente quidditativo & ejusdem notionibus primis & secundis, & affectionibus, & quæ hujus farinæ alia mysteria Platonica sunt, futiliter (subtiliter puto) in convivio disceptare queant, putantq; hoc pacto omnium admiratione suspicionem Pennalismi declinare; nam quis stupendam hanc eruditionem in trivio natam vel mussitare auderet? Sed nescio qui fiat, nostri nimium oculati, asinum sub exuvio Leonis delitescentem sine perspicillo conspicere possunt, adeò graviter advertunt. Hinc fit, ut horum disputatorum paralogismi aliquando solidissimis alapis resolvantur. Hoc vitio non solum Faixes isti infecti sunt, verum etiam ex ipsis studiosis nonnunquam reperire licet, qui admodum proclives sunt ad disputandum, si vel tantillum occasionis præbeatur: Ibi si ad omnes audires catervatim loquentes, Papinianos, Ulpianos, Martianos, Africanos, Julianos, & totam antiquitatem Jurisconsultorum. Nec tacent Neoterici, sed Donellum, Cujacium, Fabrum vivos adesse dejerares. Br, Bl, Jason proculire jubentur. Mirum quanta congeries LL. quanta series rationum adducatur. Sed redeundo ad quæstionem non sine periculo est, verbis experiri velle, ubi poculis res agenda venit: Vacuus venter bibit libenter, nec se verbis explere sinit. Et quid opus est verbis, ubi rerum, id est, poculorum testimonia adsunt: Quæ res adeò quosdam movet, ut si verbis vincere nequeant, verbera substituant, ut multoties observatum memini. Et rectè quidem quid Saulus inter Prophetas?

Eò

Eò etenim intenti esse debemus, ut omnia fiant decenter in Republica & tempestivè, siquidem non omnia omnibus & ubiq; conveniunt. Qui disputare vult cathedram conscendat, quo si perventum est, multi qui aureos montes antea pollicebantur, magis silent quàm pisces. Discite itaq; frenum injicere linguæ, & os continere ubi opus est, & vosmet servate loco magis tempestivo; non enim periculi quicquam suberit, licet eruditione prorsus intumescatis, quod rumpantur ilia, aut vi tantæ copiæ dentes excutiantur.

42. Multi in more positum habent, ut aliquantulum inebriati continuè rixas moveant. *Unde quo remedio eorum procacia retundenda sit, plurimi laborarunt?* Communiter obtinuit, hujusmodi hominî rixoso primò silentium imponendum; si tacere nolit, minas esse addendas, quod si nec tum linguæ petulantia compesci posset, communibus impensis bene delumbatum remittendum esse, unde venerit. Et hic procedendi modus juri conveniens est; malum namq; è populo tollendum, ne latius vagetur, cùm constet unam ovem scabiosam, totum posse inficere gregem. Nec hæc verberatio cum relegatione conjuncta ideò cuipiam rigosa videri debet, quòd nullus duplici pœnâ affici debeat. *arg. l. 14. ff. de offic. præs.* Nam præmonitio duplex delictum aggravat. *l. 28. §. 3. ff. de pœn.* & jam tum consuetudinem delinquendi contraxisse præsumitur, qui admonitus non desistit. *l. 3. C. de Episc. audient.*

43. Plurimi benè poti excussion. bus fenestrarum omnisq; supellectilis dilacerationibus & collisionibus delectantur: Quinimò clibanos dejectos & per fenestras ejectos accepimus. Quod Schoristæ in visitationibus Pennalium utplurimum attentare solent; aliquando adhuc inclementius cum ijs agunt, ipsaq; bibliotheca invadunt, spoliant aut corrumpunt. Unde existit dubitatio non levis: *An hujusmodi damnum Pennali illatum sit compensandum? Schoristæ* communiter tenent, quòd non: quia quod ad jus studiosorum attinet, Pennales pro nullis habentur. *l. Quod attinet. 32. ff. de* R. 1. Sed velut civiliter mortui dicuntur. *l. ante pen. d. t.* Servi etenim sunt studiosorum, & jussa eorum exequi coguntur. Eodem facere ajunt, quod Pennalis editio monstrosa sit, nam cum natura studiosum facere voluit, aberravit, & Pennalem ediderit.

Mon-

Monſtrum autem non pro homine, *l. 14. de ſtat. hom. l. oſtentum, 38. de V. S. l. 3 C. de poſth. hered. inſtit.* ne dum pro ſtudioſo habeatur. Præterea hanc caſtigationem non malo animo, ſed emendationis & inſtructionis gratia fieri dictitant, quæ non improbetur jure. *t. t. C. de emend. propinq.* Studioſi enim ſint veluti magiſtri Pennalium, in quos intentos eſſe oporteat, ut mores Academicos addiſcant. Eâ propter ſi vel oculus Pennali excutiatur, injuriandi animo id non fieri præſumitur, ſed animo diſciplinandi. *l. 5. ſ. fin. ff. ad L. Aquil. l. 18. §. 2. ff. de pœn.* Qui textus quamvis in eo illis obſtare videatur, quod in fine ſubjiciatur Aquiliam locum habere; in promptu tamen habent reſponſionem, loqui illam legem de illis diſcipulis, qui ſunt tractabiles, quod videlicet hujuſmodi violentia remedia, in eorum inſtructione non ſint adſumenda. At cum Pennalis ſit duræ & pertinacis cervicis, duriore quoq; cuneo opus eſſe, & non pectinem ſed ſtrigilem eſſe adhibēdam. *Verum utcunq;* ſpecioſè hæc ita dicantur, contrarium tamen in puncto juris verius eſt, nec difficile eſſet, niſi brevitatis ſtudium diſſuaderet ad allata fundd. reſpondere. Tota autem quæſtio inde deciſionem capere poſſe videtur, ut conſtet, *An Pennalis gaudeat privilegio ſtudioſorum?* Quod ſuperiùs quidem negatur; Dd. tamen communi calculo in *Auth. Habita. C. Ne fil. pro patre*, affirmatur; nulla ſiquidem diſtinctio in *d. auth.* adhibetur. Ergo nec noſtrum erit eam textui adfingere. *l de pretio ff. de publ. in rem act. l. 1. §. 1. ff. de præſtand. leg.* Sed potius ratio, qua movetur Imper. æquè in illis, qui noviter ad Academias adſpirant, quàm reliquis, qui canitiem in Academijs contraxerunt, convenit. Quare igitur eos à diſpoſitione hujus juris excludemus, *atq; l. 32. ad l. Aquil.* Et hoc quidem in tantum verum eſſe ajunt, ut etiam ad eum, qui primùm ad Academiam proficiſcitur, licet eam non attigerit *d. auth.* porrigendam ſtatuant. Imò quod majus eſt, alij, in Gymnaſijs, Cæſareis privilegijs non donatis, deliteſcentibus hæc privilegia attribuunt. Utut ſit ſive *d. auth.* eos comprehendat, ſive non hujuſmodi damnum datum rependendum eſt ex juris communis diſpoſitione, quam ſi quis ad Pennales pertinere neget, næ is album à nigro diſtare negabit. Sed hæc eſt communis Theorica. In praxi quidem miſeri iſti Pennales (ut eſt genus timidum) frendore dentium & minis facilè abſterrentur, ne jus ſuū proſequantur, qui ſi tamen rē ad magiſtra-

tū deferre ausi fuerint, nō impunita abit hæc Schoristarū violentia.

44. Mirum est in tanto ebrietatis gurgite omnem extinguente rationis & memoriæ usum, nihilominus sanas cogitationes suscipi posse, quod tamen à nostris religiosissimè fieri videmus, dum non immemores tractationis oblatæ, ipsos bolos & potus eructant, & hospiti vice compensationis reddunt. Dubitari itaq; possit, *An hæc regestio in multorum præsentia facta aliquam turpitudinem sapiat?* Communis opinio est quod non; illud siquidem sit consequens necessarium, quod provideri nequeat. Unde tantum abest, ut hospites ei succenseant, ut potius summè sibi gratulentur, trium phantes de tanta obtenta victoria. Quinimò allata aqua jubent mundare os, & nihilo secius examen continuare. Contrariū tamen ex jure eruere forsan haud foret difficilè, sed periculosum nimis est, contra communem aliquid audere tentare.

45. Qua stante sententia. *Si in præsentia virginum iste vomitus fiat, anne tunc aliquid dedecoris secum trahit?* Maximè, & ita quotidiè practicatur. Quod multi non sine dolore experti sunt, hoc ipso omni Amasiarum gratia exuti. Imò audio quempiam ab assidente virgine, quam perditè amarat, suem appellatum, & manibus pedibusq; de mensa esse dejectum, quamvis nullam conclavis partem commaculaverat, sed omnia in proprium pileum ori obdiū rejecerat. Quod tamen durum nimis, cum quilibet sit rerum suarū moderator & arbiter. *l. 21. C. Mandat.* Sed ita stylus curiæ observat.

46. Non minus in eo desudatum est: *Numne quis in medio virginum residens salvo honore suo ad urinam reddendam exsurgere queat?* Quidam admodum inverecundum id esse existimant, & ob id in varia inquirunt remedia urinam suspendentia. Alij quibus de ijs remedijs nihil constat ipsam naturam coërcendo urinam reprimunt, usq; dum lachrimæ ex oculis prorumpant. Audivie elegantem de quodam juvene historiam, qui in convivio virginum gregi associatus, & undiquaq; adeò impensè poculis impetitus est, ut brevi tempore ad urinam reddendam natura instigaverit. At ille impudicum existimans tam citò surgere, viam invenit pudoris salvandi, ac feretrum suum fortiter intensum in ocreas, quibus tunc temporis utebantur, ad ventrem usq; porrectas (Eques enim incesserat) immittit urinæ reddendæ gratia. Quod dum agit, ecce infelici è regione à virgine poculum offertur, cujus cum suscipiendi

causa

causa surgit, prorumpit nequã ille sub mensa latitans, seq; in ipsas virginum facies effundit, quo viso hoc monstro, elatis vocibus conclamarunt, non secus ac anseres ta, ta, ta, quid hoc est. Perpendite quaso quid cordis fuerit ipsi misero. Ne igitur de nobis eadem ludatur fabula, nolite usq; adeo esse meticulosi, ut vereamini opus reddere naturæ, quod nec ipsæ virgines, licet admodum velint esse subtiles, per sudorem emittere possunt. Et licet illud aliquibus videatur incivile, melius tamen est occurrere in tempore, quàm post vulneratam causam remedium quærere, *l.t. Quando liceat. se un. fin. jud.* Si ille in tempore surrexisset, non tantam ignominiam contraxisset.

47. Sed redeundo ad vomitum: Illud non sine litigio esse deprehendo: *Utrum is qui evomendo alterius faciem vel vestes conspurcavit, injuriarum aut L. Aquil. actione conveniri queat?* Neg. Quia voluntas & propositum maleficia distinguunt. *l. 53 ff. de furt.* Hic vero delinquendi animum non habuit, cum necessitate compulsus reboantes emittere coactus fuerit, nisi dentes labefactare mallet. In necessitatibus autem nemo præsumitur esse liberalis. *l. 18. de adm. leg.* Huc facit, quòd quilibet debeat esse gnarus conditionis ejus cum quo versatur. *l. 2. §. 43. De O. J. l. 19. ff. De R. J.* Si itaq; in loco hujusmodi exercitijs destinato incuria sua quis lædatur, sibi illud imputare debet *arg. §. 3. Inst. ad L. Aquil.*

48. Quoniam superius in virgines incidimus, memoranda hic tractanda venit Quæstio: *Satin' tutum sit virgines interesse hujusmodi conversationibus?* Ædepol quia tunc incertarum solemus esse manuum, easq; sursum versum in omnes angulos inferere in more habeamus, & frequenter tanquam oves erramus, præsertim si lumina (quod contingere in proclivi est) intercidant, suaderem ne nimium fiderent, latet enim anguis in herba, quæ si cuspidem alicui figat, venenum exuit immedicabile, quo sumpto adeò intumescunt puellæ, ut nullum Emplastrum, licet vim habeat maximè attrahentem, tumorem istum extrahere valeat (non loquor de illis, quæ pallavicam tenent artem, seq; contra omnes ictus præmunire norunt). Cogitent quoq; optimæ istæ Galatheæ, quàm periculosa res sit Virginitas, cùm eam osculo delambari tradant. *Dd. ad l. 16. C. de donat. ant nupt. per text. illum.* Perpendant insuper & accuratius aliquantò examinent illud pontificis præsagium *in c. si Pau-*

Ius causa 32. q. 5. Ne Deum quidem corruptam virginem resuscitare posse; A quo non procul abest *Imp. in l. un. C. de rapt. virg.* Quæ singula non sine gravi consilio quibusdam in mentem venisse suspicor, quæ cum mordicus se suamq; salutem defendere voluerunt, indignantes in hasce eripuisse invectivas & defensivas voces perhibentur: sine me inde tonsam: Manum de tabula, Desine, quod quæris non invenies: Domine quot sunt venti; vel ut Neotericæ, Hui eone aspira? Bey leibe nit/ Ach wie kont einer doch/hören auff/ lassens bleiben/jetzt oder noch ehe/ Ist der Herr auch hönisch/ Diese Woche nicht/Meint jhr daß ich ein Hure bin/vor wen sehet jhr mich an/len mich gen/& quæ sunt hujusmodi indignandi formulæ aliæ.

49. Oportunè hic quæritur: *An is qui hoc pacto manum in virginis sinum voluit immittere, injuriarum possit conveniri?* Equidem si nuda appellatio, id est, blandâ solùm oratione pudicitiam ademptare, injuriam infert, ut infert *l. 15. §. 19. 28. 22. ff. de injur.* quis negabit, si quis ad rem velit progredi, injuriarum nasci actionem? Domus nostra per vim introita *l. 23. ff. d. t.* aut effracta *l. 53 pr. ff. de furt.* gravissimæ & atrocissimæ injuriæ exemplar est; Tunc ipsius virginitatis violatis repagulis nihil injuriosum committi adseres? Fores & fenestræ restaurari possunt; sed hæc clausura semel illita nullâ arte fabrili refici possunt. *d. l. un. C. de rapt. virg.*

50. *At quid si virgo viderit alium, cui fas non fuerat submittentem manum, cui virgo indignata non fuit, ipseq; idem attentet, num injuriarum actio locum habebit?* Hanc Quæstionem non expressè reperio decisam, aliquid tamen si liceret conjectari, dicerem; dissimulatum prius factum injuriosum præsumptionem inferre pudicitiæ læsæ, & sic locum non esse persecutioni injuriarum: Idq; ex mente JCti *in l. 15 §. sed si quis. 15. de injur.* Ubi si quis virginem meretricio habitu indutam appellet, eum non peccare dicitur. Quod si habitus aliquam suspectam faciat (quam dicunt Dd. rationem ibi fuisse, quòd ex pennis cognoscitur avis) quantò magis ipsa morum lascivia aliquam libidinis arguet.

51. Prædicta austeritas in aliquibus non reperitur, sed se aliquantulum tractabiliores præbent. Quod si nostri olfaciunt duo simul, si non plures manus ad tabulam admovere non erubescunt. Unde illud quandoquidem auditur: Ehem hiccine convenimus? adeò semper simplices istæ puellæ suas sentiunt vexationes.

52. At

52. At quid mirum virginibus hæc usu venire inter pocula, cum ne ancillis quidem tunc temporis satis cautum esse praxis monstret, Constat enim quosdam benè potos post ancillas sese in cellas præcipitasse, requiemq; quæsivisse, aliquando quoq; eandem invenisse; imò in ipsas vetulas quosdam irruisse, easdemq; mordicus delambisse usus monstrat. Quod si fuligo coquæ, si rugæ vetulæ ab hoc furore juvenes avertere nequeant, quis virgines tanquam venustiores formas extra omnem periculi aleam positas fidejubebit? cum aliàs natura appetat optima, semperq; depropere ret edere novas formas 2. ff. 24. §. 2. Qui instinctus solet esse incorrigibilis §. *sed naturalia. Inst. De J. N. G. & C.*

53. Desuper & hoc virgines ab hac conversatione deterrere debet, quòd si forsan aliquid furiosi patiantur, eo nomine actio tamen nulla jure sit prodita. Scriptum namq; est, qui amat periculum peribit in eo: Et damnum quod quis sua culpa sentit, non videtur sentire *l. quod quis. 103. ff. de R J.* Cui accedit & hoc, quod omne maleficium ex affectu delinquendi metiamur. *l 53. pr. ff. de furt.* At Ebrius nullum delinquendi affectum habere queat, cum impetu ad delinquendum impellatur. *l. 11. §. 2. de pœn.* Indeq; furioso comparetur. *l. un. C. si quis imper. maled.* qui ex delicto non punitur. *l. 14. De offic. præsid.*

54. *Ulterius despicere placet, posito Virginem solam seu nocturnam inter cornices interisse congregationi aliquot juvenum* (Quod aliàs satis periculosum, cum communio discordias excitet. *l. 77. §. 20. inf. de legat. 2.* Quod singuli in eam involare, primasq; tenere satagant) *cui sit ad latus ponenda?* Arbitramur quandoquidem senectus veneranda est. *l. 5 pr. ff. de jur. immunit.* Ac propter hoc senior juniori præfertur. *l. fin. De Fid. instrum.* Meritò & hoc loco eum quâdam prærogativâ gaudere.

55. *At quid si virgo juniori potius faveat, & nonnullis notis, puta oculorum nictu, calcatione pedum, compressione manuum (prout facere solent) aut aliis indicijs suum affectum exprimat?* Ne sic quidem juniori fas esse seniorem cedere existimo. Hoc siquidem est juris publici, cui privatorum pacta & conventiones derogari non possunt. *l. jus publ. 38. ff. de pact.* Sed omne quod in fraudem ejus tentatur, invanum est. *l. 5. C. de LL.*

56. *Verum si quis è junioribus inamoratus sit erga virginem? Distinguo.*

An inamoratio sit vulgaris aut matrimonialis, ut hoc casu propter favorem matrimonij, quod ipsam immortalitatem generi humano artificiosè videtur introducere. *n.* 22. *pr.* proximus juxta virginem sit statuendus: Et hoc propter vitandam Zelotypiam, quæ facilè fundamentum & ortum suum capere potest, si Amasia nostra alteri adjungatur, qui ei adblandiatur, cumq; ea ludat & jocetur: Illo verò casu nihil relaxandum est de jure scripto, nolente volente quantumvis virgine. Nec hoc iniquũ est, cum potuit virgo abire, & postmodum illum quem amat secretò ad se vocare, illumq; ad facietatẽ usq; delãbere, imò ulterius quoq; progredi ei integrũ est.

57. *Sed quid si omnes sint ejusdem ætatis?* forte rem dirimendam esse censemus, quæ omnium altercationi finis esse solet. *l. 3. pr. C. communia de legat. §. optionis 23. Instit. de legat.*

58. Festivum huc referre lubet dubium: *Utrumne studiosus post fornacem vel in angulo aliquo stans præsumatur rem illicitam agere?* Neg. Clericus enim amplectens virginem benedicendi animo hoc facere putatur. *gloss. in c. absit. 14. 11. q. 3 per c. scripturis. distinct. 96.* sed dixerunt alij non præsumi eos orare pater noster. Quare à tali benedictione libera nos Domine.

59. *Finaliter & hoc adjicere visum est: Quandoquidem plurimos inter ipsa pocula admodum in somnum proclives esse comperimur, sit ne consultum, ut dominus hoc iis indulgeat, eosq; apud se pernoctari faciat?* Dissuadeo totus ni in sequente die convivium velit renovatum: Nemo enim facilè tam incivilis est, qui surgente sole nihil aromatis aut aquæ distillatitiæ vel aliud quippiam jentaculi, stomachi difficultatem propellendi causa, hospitibus suis offerat. Quinimò ipsi sæpiusculè hospites dominũ antevertunt optantes vel unicam halecis salsi particulam, aut farciministosti ulnam unam atq; alteram suspirantes, similevè quid oblectamenti digito crepantes. Alij intolerabilem fingunt sitim, quæ linguam ori adhærere faciat; quærunt itaq; sollicitè, nihilne hesternæ potionis sit reliquum? Illud qualecunq; sit, sibi porrigi prius expetunt, quàm ut longiùs ejusmodi siti torqueantur: Quid faciet dominus? Pudor admonet aliquid largiri, ni Demeæ Terentiani tenacitatem sibi objici velit, Quod si faciat, nullis machinis toto illo die eos à se poterit dimovere, sed laudant liberalitatem domini & bonitatem potus miranter, dejerantes se nunquam credidisse post tantam crapulam tam

bellè

bellè omnia ſtomacho conventura. Quare hortantur invicem, ut ſtrenuam navent operam, ac ſub honoris amittendi periculo ben Scholin & chelin ſe invicem conſtringunt, ne quis primus abeat. Et ſic & hæc lux tranſit non ſine crumenæ inſigni jactura, Cavete itaq; cautius mercari. *l. 2 C. de furt.*

60. *Roges quid poſtero die Bacchi ſolennibus peracti noſtri faciant? quive ejus ſit animus?* ſtertunt in multum diem, poſtea expergefacti caput dolet, eſtq; turbidum, grave & ad quælibet ineptum: oculi ſunt cavi, rubicundi & velut nebulâ obducti: Os eſt imputum atq; ſordidum, obſitumq; circumcirca buccellis pridianum vomitum redolentibus: Veſtes ſunt laceratæ & ſordibus conſpurcatæ undiq;, non aliter atq; ſus per obſcœniſſimas ſeſe volutaſſet paludes. Recubantes ita in lecto per horæ dimidium aut amplius aliquid ruminant prioris acta diei, ſi habeant cum quo colloquantur, revocant ſibi uterq; ad mentem, quid acciderit, quæ facetiæ conditæ, & quam egregios & fortes in bibendo ſeſe quilibet exhibuerit, palmam qui obtinuit, ei laudes attribuunt amplißimas. Is cujus impenſis hæc omnia facta ſunt, eadem ſecum recolligit, geſtitq; hoſpites ſuos tam egregiè ebrios abiiſſe. Aliquando tamen non adeò frontis eſt exporrectæ & hilaris, ſed ſurgens & Muſæum intrans, videns omnia depopulata, Cornelium ſuſpirat maximum, introſpiciens crumenam deprehendit eam vacuam. Ibi cubito aliquantulum capite ſuffulto meditatur, quibus medijs hanc lacunam rationum paternarum explere velit, adductisq; rationibus dubitandi & decidendi, concludit tandem fucum faciendum eſſe patri, & in Medicos, pharmacopolas, vel libros, haſce expenſas factas dicendum. Invento ex re conſilio diſcutiuntur frontis rugæ & diſſimulatur, quamvis adhuc aliquid ægritudinis inhæreat: Idq; propter aliorū vexationes, quæ ſolent eſſe certiſſimæ, ſi quēpiam videant Cornelizantem. Hoc toto die nec ſcribitur nec metitur, ſed vel luditur, vel animi cauſa extra portam itur: tertio demum die ad muſas reditur. Nemo itaq; ad potationes accedat, qui biduum impendere nolit. Hoc propter eos moneo, quibus properanter aliquid elaborandum eſt. Nam qui vult antecedens, velle etiam dicitur conſequens. *l. 56. ff. de procur.*

Hæc hic hoc tempore poſuiſſe ſufficiant

CO-

COROLLARIA.

I. An cochleatio quæ sit inter pocula, inducat à parte studiosi probationẽ amoris?

VUlgus hominũ in amorem & quidẽ maritalem hoc interpretatur: dicunt enim, Er hat mit jhr geleffelt/ Ergò ist er jhr Schatz. Sed perperam. Etenim quæstio illa seu interpretatio eum facta sit, quæ etiã prudentissimos fallat, *l. 2. ff. de I. & I. ignor.* cui aliquid determinare non licet, variatur siquidẽ secundũ circumstantias, quæ etiã minimũ aliud jus includere solet. *l. aut factã. ff. de pœn. l. prædium. §. 1. ff. de incend. ruin. naufr.* Praxis hoc monstrat, quòd sæpissimè studiosi inter pocula virginibus volentibus oscula etiã columbarũ dederint, quas sequenti die ne aspectu quidem dignati sunt. Confirmat hanc sententiam *th. 24. disput.* Von der Leffeley/ Gar selten geschicht es/ daß diß Gifft ins Hertz dringet/ darumb bleibet es am meisten aussen an der Leber/ Arm/ Munde/ Zunge vnd Augen kleben/ *Item Corollar. 1. Villius disput.* Es ist nicht nötig/ daß auß einer Leffeley fluchs Hochzeit werde/ Imò pro insulso haberetur studiosus, & contra legis autoritatẽ peccaret, qui amorem à virgine præsentatũ aspernaretur, quo ipse aliquando uti sui desiderat. *tt. ff. Quod quisq; jur. in alt. stat. ut ipse.* Dicendũ igitur, cum ipsa natura quandã cognationẽ inter nos constitnat, quæ nihil aliud est, quàm naturalis omnium hominum cognatio. *l. 3. ff. De I. & I.* (*Dequa Cic. in off.* graviter disserit.) Cochleationẽ talẽ ex misericordia potiùs & opere charitatis, quàm ex singulari & ardenti amore proficiscì.

II. An Virgo, quæ ex vehementi amore capta amanti copiam sui facit, meretrix sit turpis aut infamis & peccet?

Negnanti Menochio JC. eminentissimo *lib. 2. A. I. Q. Cas. 328. n. 3. subscribimus.* Meretrix enim ista dicitur, quæ quæstũ meretur. *l. Athletas. §. ait Prætor. ff. De his qui not. infam. l. palam §. non est ff. De R. N.* quæ multorũ libidini patet. *dist. 34. c. 36. vidua.* Item quib. publicè venalis est turpido. *c. meretrices. 32. q. 4.* At nostra virgo nõ meretur quæstũ, sed amoris vi, quæ igni etiã fortior, coacta uni soli amanti copiã facit. Quæ a. coacta si prostituit, meretrix nõ est, sed inviolatæ existimationis. *l. fœdiss. 10. C. ad L. Jul. de adult.* Qui superioris mãdato obedivit, culpa caret. *l. is dãnũ. 169. ff. de R. J.* At amore capta est amoris sui serva: Ita enim inquit Propert. Libertas quoniã jam nulli restat amãti. Nullus liber erit, si quis amare volet. 4. Probatur ex *d. Nov 74. c. 4.* Amorẽ esse furoris speciẽ. Quod & *Plat. in Phad. confirmat.* At furiosus non delinquit. *l 12. ff. ad l. Corn. d sic.* Ergo nec virgo quæ amore capta furiosa est. *arg. d. Nov. 74. c. 4.* Deniq; accedit quòd concubinatus de jure civili sit licitus. *t. t. ff. de concub.* ex qua conjunctione nascitur filius naturalis, qui per subsequẽs matrimoniũ legitimatus à reliquis justis filijs non differt, & eandẽ cum ijs successiones habet. *N. 89. th. 8.* in tantum ut etiam in feudis succedat. *Gail. 2. obs. 141.* At vulgò quæsitus, qui spurius dicitur, infamis est, nec mater præsertim illustris ad successionẽ ejus admittitur. *l. 5. C. ad SC. Orfitian.* Concludendũ igitur, cum Imp. Justin. multa beneficia mulieribus propter sexus infirmitatẽ & consilij incertitudinem concessit, arg. prædictorũ juriũ, hoc in casu infamiam mulieri non comitari: Beneficia enim imperat. quæ à divina sc. ejus indulgentia proficiscuntur, quam plenissimè interpretari debemus *l. 3. ff. de Constit. Imp.*

FINIS.